

Vojtěch Matocha Prašina

6. – 7. třída

Metodický list

Tato metodika obsahuje 3 série úkolů – námětů pro práci s knihou. Můžeme využít hodinu slohu, literatury a výtvarné výchovy.

1. série úkolů je zaměřena na rozvíjení jazykového citu – pracujeme se Slovníkem spisovné češtiny (příležitost naučit děti s ním dobře pracovat) a internetem, přemýšlíme nad skrytými významy, snažíme se odhalit šifry skryté v textu, hrajeme si s jazykem
2. série úloh je zaměřena na rozbor některých motivů, postav – přemýšlíme nad kulisami v příběhu, sledujeme proměny postav, pokoušíme se o myšlenkovou mapu (příležitost seznámit děti s tímto nástrojem)
3. série úloh – kreativní úkoly – možno zadat slohovou práci, zadat výtvarný projekt, prezentaci..., možná práce ve dvojicích nebo ve skupinách

Prašina je tajemná čtvrť v Praze, kde nefunguje elektřina a mobilní telefony zde ztrácejí signál. Nejezdí tady tramvaje, autům selhávají brzdy, nehraje zde rádio a hodinky se zastavují. A taky tu žijí „divní lidi s obráceným myšlením“. Jedním z obyvatel je i děda Novotný, jehož vnuk Jirka se spolu se svými kamarády Anastázií (neboli En) a Tondou zcela náhodou zaplétá do stále nebezpečnějšího pátrání po příčinách náhlého rozpinání této „šedé“ čtvrti.

Postupně se dozvídají o vzniku a historii Prašiny a o kdysi významném prašinském vynálezci Hanuši Nápravníkovi. Pátrání je přivádí až k Nápravníkově největšímu vynálezu – monumentálnímu stroji, který je údajně nutné stále udržovat v chodu, aby se Prašina dále nerozpínala. Během dobrodružství, při němž jde třináctiletým dětem čelícím několika zákeřným a chamtivým dospělým mnohdy o život, však zjišťují, že vše je vlastně úplně jinak – nyní porouchaný stroj naopak Prašinu udržuje, aby nezanikla, tedy aby nepodlehla pokroku. (Za vším tehdy stála láska Nápravníka ke své snoubence, která si velmi přála, aby její milovaný domov na Prašině byl stále stejný – navzdory novým vynálezům té doby, navzdory modernímu pokroku.)

Děti pochopí, že „Prašina byla domovem spousty lidí, že byla místem k životu, tichým, uzavřeným světem bez kanceláří a obchodáků, koutem, kde lidé mohli nerušeně žít“, a Prašinu se jim i přes všechny nástrahy podaří nakonec zachránit.

Pár slov o autorovi

Vojtěch Matocha (1989) – matematik, programátor, vývojář softwarů pro mobilní telefony, recenzent pro portál iLiteratura.cz. Prašina je jeho literární prvotina, na podzim roku 2018 měl už ale dopsán druhý díl, čeká se na jeho vydání.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt „Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Zlín II“ je spolufinancován Evropskou unií.
Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009039

(1)

Vyhledávání v knize – hra s jazykem, odhalování šifer a ukrytých významů, práce se slovníkem, práce s internetem

1. Charakterizuj místo zvané Prašina. Co je na něm zvláštního? Chtěl bys tady žít?

2. Jaké významy ti evokuje Prašina? Co tě jako první napadlo při vyslovení tohoto slova?

3. Autor knihy v jednom z rozhovorů řekl, že se při psaní Prašiny inspiroval Foglarovými Stínadly. Vytvořil podobně temnou čtvrť a svou hlavní dívčí hrdinku nazval En – podle postavy Em ze Záhady hlavolamu. Kdybys byl spisovatelem, jak bys postupoval při výběru jmen pro své hrdiny (nebo názvu knihy) ty?

Projekt „Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Zlín II“ je spolufinancován Evropskou unií.
Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009039

4. V češtině existuje mnoho slov, která mají stejně jako Prašina příponu –ina. Pokus se je roztřídit do jednotlivých kategorií a zapsat do tabulky.

huspenina proleženina zdechlina žiravina mokřina pytlovina
čeština čmáranina hoblina zbořenina pohmožděnina
vysočina drobotina výšina modřina vzteklina zřícenina
močovina smrčina výbušnina jutovina uzenina pilina
cizina bučina rybina skopovina bílkovina patlanina klukovina
Frantina pevnina slabina kantořina zvěřina mušina
člověčina hořlavina japonština slátanina připálenina kapalina
mazanina rakovina bublanina omrzlina dědina Lucina
vláknina kočičina lihovina chudina blešina jalovčina
odřenina konina lysina zemina mateřština Anina
chamradina ševcovina Stázina angličtina zmrzlina ledvina

ODPADKY	NEMOCI	VÝKALY	ÚZEMÍ
hoblina	vzteklina	mušina	dědina
POROSTY	ZÁPACHY	ZAMĚSTNÁNÍ/ČINNOST	SPOLEČENSTVÍ OSOB
jalovčina	rybina	klukovina	chamradina
			drobotina
MATERIÁL, HMO TA	MASO, KŮŽE	VLASTNOSTI	POKRMY
jutovina	skopovina	kapalina	
lihovina			
MÍSTA	DESTRUKTIVNÍ JEVY	CHORÁ MÍSTA NA TĚLE	MÍSTA NA TĚLE
mokřina	zbořenina	pohmožděnina	lysina
			modřina
ŘEČI (JAZYKY)	LÁTKY	NEHEZKÉ VĚCI	DOMÁCKÁ JMÉNA
	zemina	slátanina	
	močovina		

(Zdroj: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3321>)

Tento pracovní list je licencován pod licencí Creative Commons 4.0 BY-SA.

Jana Trunkátová <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>

(2)

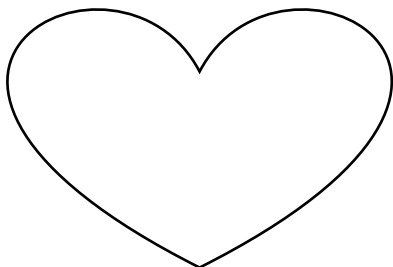
Analýza motivů a postav

1. Prašina byla zvláštním, temným, obávaným místem, ale byla především domovem a místem k životu pro mnoho lidí (jak o tom hovoří Jirkův děda na straně 248). Kde je tvůj domov? Co pro tebe znamená?

2. Tajemnou atmosféru na Prašině vytvářejí křivolaké uličky s opuštěnými domy, ponuré dvory, temné průchody, starý kostel nebo divadlo, plesnivá zapomenutá sklepení... Je tady navíc tma, prach, vlhko. To vše v nás vyvolává určitý strach, úzkost, obavy, nepříjemné pocity. Jaké kulisy bys jako spisovatel použil, abys u čtenáře docílil opačného efektu?

tma, prach, vlhko opuštěné domy, křivolaké uličky vlhká sklepení, temné průchody starý kostel, rozbořené divadlo	→	strach obavy úzkost, nebezpečí nepříjemné pocity
??	→	radost štěstí bezpečí příjemné pocity

3. Vztah mezi Jirkou a En se během příběhu postupně mění – kamarádství přerůstá v lásku. Najdi na straně 215, jak Jirka vnímal okamžik, když ho En poprvé políbila.

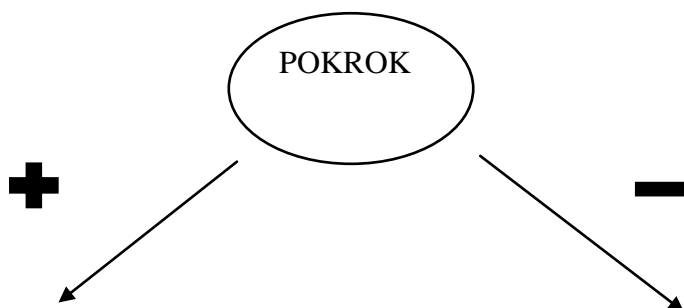

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt „Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Zlín II“ je spolufinancován Evropskou unií.
Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009039

4. Kam nás zavedlo naše století? Povídáme si na dálku běžně, ale setkáváme se tváří v tvář? Je jasné, že díky pokroku máme život v mnohém jednodušší, ale je možné, že nám pokrok taky něco vzal? Přemýšlejte a doplňte hesla ve své vlastní myšlenkové mapě.

(3)

Tvořivé úkoly

1. Navrhni podobné místo, jako je Prašina, ve tvém bydlišti nebo někde, kde to dobře znáš. Jak by to tady vypadalo, kdo nebo co by zde žilo, jaké zákony by zde platily? Jakým tajemstvím by mohlo být toto místo opředeno? Přečti si znovu popis Prašiny na straně 8 a popiš podobným způsobem i své místo. (Poté můžeš ztvárnit i výtvarně.)
2. V knize se objevují zašifrované texty (např. strana 166). Vytvoř tajnou zprávu nebo důležitý dokument ve svém vlastním šifrovacím jazyku.
3. V příběhu hraje důležitou roli postava vynálezce Hanuše Nápravníka. Tato postava je samozřejmě fiktivní (smyšlená), zato František Křižík nebo Franz Kafka, kteří jsou ve vyprávění také zmiňováni, skutečně existovali. Připrav o nich pro své spolužáky krátký referát nebo prezentaci. Zjisti, co je oblouková lampa.
4. Popovídej si se svými rodiči a prarodiči (případně praprarodiči) o jejich dětství. Jak trávili svůj volný čas? Jaké technické vymoženosti tehdy existovaly? Připrav si malý referát pro své spolužáky.

Použito se svolením Mgr. Kristýny Kahánkové ZŠ a MŠ Kozlovice